

Handläggare
Susanne Rydberg-Lif
Telefon: 0850805097**Till**
Hässelby -Vällingby stadsdelsnämnd
2022-05-24

Flyktingmottagande med anledning av händelseutvecklingen i Ukraina

Remiss från kommunstyrelsen

Förvaltningens förslag till beslut

Stadsdelsnämnden godkänner förvaltningens svar på remissen och överlämnar det till kommunstyrelsen.

Sammanfattning

Rysslands invasion av Ukraina har medfört att en stor del av den ukrainska befolkningen har lämnat sitt land och befinner sig nu på flykt. En majoritet av dessa finns i nuläget i de länder som gränsar till Ukraina. Stockholms stad kommer med anledning av invasionen ställas inför en rad olika utmaningar inom ett flertal av de verksamhetsområden som innefattas av det kommunala ansvaret. Utmaningarna medför att stadens verksamheter på kort tid kan komma att behöva förstärkas. Stadsledningskontoret konstaterar att roll- och ansvarsfördelning utifrån nämnder och bolagsstyrelsers ordinarie uppdrag samt utifrån beslut i ärendet Nyanlända och asylsökande i Stockholms stad (156- 607/2016) fortsatt gäller och är huvudinriktning i mottagandet.

Förvaltningen anser att stadsledningskontorets förslag på att ge socialförvaltningen bemyndigande att upprätta avtal gällande boenden är bra. Mycket har tydliggjorts sedan stadsledningskontorets tjänsteutlåtande togs fram, bland annat kommunfördelningen. Förvaltningen anser vidare att det är bra med en budgetjustering för att förstärka öppen verksamhet riktad till målgruppen. Förvaltningen kommer i övrigt följa möjligheten till ersättningar och kompensation för att täcka upp eventuella kostnadsökningar för mottagandet i stadsdelsområdet

Bakgrund

Rysslands invasion av Ukraina har medfört att en stor del av den ukrainska befolkningen har lämnat sitt land och befinner sig nu på flykt. En majoritet av dessa finns i nuläget i de länder som gränsar till Ukraina. EU:s medlemsstater beslutade den 4 mars 2022 om att aktivera massflyktsdirektivet. Det innebär att en ukrainsk medborgare eller en person som har skyddsstatus i Ukraina och har lämnat landet efter den ryska invasionen kan få omedelbart skydd i Sverige och ett tidsbegränsat uppehållstillstånd.

Tillståndet beviljas 1 år i taget med möjlighet till förlängning upp till sammanlagt 3 år.

Stockholms stad kommer med anledning av invasionen ställas inför en rad olika utmaningar inom ett flertal av de verksamhetsområden som innefattas av det kommunala ansvaret. Utmaningarna medför att stadens verksamheter på kort tid kan komma att behöva förstärkas. Stadsledningskontorets ärende avser att tydliggöra stadens inriktning samt föreslå förstärkningar som gör att staden har en stabil grund för mottagande av flyktingar. Stadsledningskontoret följer utvecklingen noga och anser att det är angeläget att det, trots oklarheter, finns tydliga utgångspunkter för stadens verksamheter i detta skede. Kostnadsersättning från staten ska sökas för insatser och förstärkning som inte åligger kommunerna utifrån en tillämpning av gällande lagstiftning.

De verksamhetsområden som särskilt berörs i detta ärende är förskola, skola, arbetsmarknad samt socialtjänst. Stadens övriga nämnder har även de ett stort ansvar som bedöms ligga inom ramarna för deras ordinarie verksamhet.

Ärendet

Personer som har beviljats uppehållstillstånd enligt massflyktsdirektivet omfattas av lagen om mottagande av asylsökande (LMA). Det innebär att de har rätt till logi, bostadsersättning, dagersättning, förskola och skola för barn, vård som inte kan vänta och rätt att arbeta.

Migrationsverket ansvarar enligt LMA för boende och dagersättning och har bett kommunerna inventera möjliga boendeplatser. Kommunen har ansvar för att tillhandahålla förskola och skola för barn. Migrationsverket har signalerat att kommunerna behöver bistå i boendefrågan på kort sikt och även under vistelsetiden i Sverige, med ersättning från staten. Regeringen arbetar fram tillsammans med berörda myndigheter förslag till lagändringar för att åstadkomma en jämnare fördelning av flyktingar över landet där en anvisningsmodell ska tillämpas.

Om andelen ensamkommande barn och unga skulle öka kraftigt kan det innebära ett ökat behov av jour- och familjehem vilket skulle kräva förstärkta resurser både hos socialnämnden och stadsdelsnämnderna för utredning, uppföljning och kontroll av jour- och familjehem. Ett större antal anvisade ensamkommande barn och unga skulle också innebära behov av förstärkta resurser för barn- och ungdomsutredningar. Det kan även skapa ett ökat behov av ankomstboenden, HVB-hem och stödboenden.

Ansvar för lokaler och bostäder

Stadsledningskontoret kan konstatera att roll- och ansvarsfördelning utifrån nämnder och bolagsstyrelsers ordinarie uppdrag samt utifrån beslut i ärendet Nyanlända och asylsökande i Stockholms stad (156-607/2016) fortsatt gäller och är huvudinriktning i mottagandet.

Som ovan beskrivits har staden ett tydligt ansvar att tillhandahålla förskoleplats för de barn som kommer och som registrerats på Migrationsverket. Staden har sedan tidigare beviljat förskoleplats för de barn som sökt asyl i Sverige. För att hantera ett ökat barnantal behöver fler befintliga lokaler sättas i bruk, genom att exempelvis förlänga tidsbegränsade bygglov. Primärt berörs utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna.

Stadsledningskontoret föreslår att socialnämnden ges bemyndigande att lägga huvudvikten vid arbetet i samarbete med SHIS utifrån tidigare ärende samt göra eventuellt nödvändiga avtalsuppdateringar. Socialnämnden ges rätt att upprätta nödvändiga avtal med nationell myndighet om akuta boendelösningar där inriktning är full kostnadstäckning från statlig nivå samt att med detta som grund göra nödvändiga inhyrningar.

Kommunikation och rådgivning

Inriktningen för stadens kommunikation om flyktingmottagandet är att den hanteras i linjen som förstärkts med en samverkansstruktur mellan fackförvaltningar, stadsdelsförvaltningar och serviceförvaltningens kontaktcenter under samordning av stadsledningskontoret.

Ekonomiska konsekvenser

De förstärkningar som föreslås kommer att medföra ökade kostnader för respektive verksamhet. Kostnadsersättning från staten ska sökas för insatser och förstärkning som inte ålägger kommunerna utifrån en tillämpning av gällande lagstiftning. Staden kommer driva denna fråga i samverkan med Sveriges kommuner och regioner (SKR).

Då det i nuläget inte går att förutsäga hur många flyktingar som kommer komma från Ukraina går det inte att exakt säga hur omfattande förstärkningarna kommer att behöva vara inom respektive område. En del av de ökade kostnaderna följs enligt stadens budget också av ökad budget i form av prestationstilldelning. Exempel på detta är inskrivna barn och elever i de pedagogiska verksamheterna där budget justeras i slutet på året.

Samtliga nämnder uppmanas att följa extraordinära kostnader till följd av mottagandet för att kunna ta del av eventuella ersättningar från staten samt att i stadens kommande större uppföljningsärenden ansöka hos kommunfullmäktige om kompensation.

Stadsdelsnämnderna föreslås få en budgetjustering om totalt 13 mnkr för att anpassa och förstärka öppen verksamhet riktat till målgruppen. Ersättningen kan exempelvis gå till öppen förskola, fritidsverksamhet, medborgarkontor, sommarlovsaktiviteter med mera. Medlen nycklas ut till stadsdelsnämnderna med hjälp av resursfördelningsmodellen för barn-, kultur- och fritid.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom stadsdelsdirektörens stab i samverkan med Avdelningen för förskola, Avdelningen för barn och unga och Avdelningen för vuxna.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen anser att stadsledningskontorets förslag på att ge socialförvaltningen bemyndigande att upprätta avtal gällande boenden är bra. Mycket har tydliggjorts sedan stadsledningskontorets tjänsteutlåtande togs fram, bland annat kommunfördelningen.

Förvaltningen följer kontinuerligt utvecklingen över hur många flyktingar som kommer till Sverige och hur mottagandet ser ut i staden. I nuläget har förvaltningen möte varannan vecka med genomgång av nuläge, antaganden om utvecklingen, målbild och prioriteringar. Förvaltningen har genom fokusområdet integration en upparbetad samverkan med en rad organisationer som kan utvecklas ytterligare för att möta ett behov av exempelvis vägledning.

Migrationsverkets huvudscenario över antalet flyktingar som kommer komma till Sverige har skrivits ned. Utifrån att prognosen rörande antalet personer som lämnar Ukraina kan förändras är det viktigt att snabbt kunna förstärka de verksamheter som kommer beröras av mottagandet. Om antalet ensamkommande barn ökar kommer förstärkta resurser behövas för utredning av barn och ungdomsärenden samt för rekrytering, kontroll och uppföljning av jour- och familjehem vilket kommer innebära ökade kostnader för förvaltningen utifrån de ersättningsnivåer som är idag.

Förvaltningen anser att det är bra med en budgetjustering för att förstärka öppen verksamhet riktad till målgruppen. Förvaltningen kommer i övrigt följa möjligheten till ersättningar och kompensation för att täcka upp eventuella kostnadsökningar för mottagandet i stadsdelsområdet.

Susanna Halldin Olsson
Stadsdelsdirektör

Bilagor

1. Tjänsteutlåtande, kommunstyrelsen, 2022-04-05
2. Remissbrev, 2022-04-06

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Susanna Halldin Olsson, Stadsdelsdirektör	2022-05-05